

מעילה ח

משה שווערד

1. ספר יד בנימין

דף ח', במשנה נמלקה הוכשרה ליפסל
נטו"י וכו'. פירש"י
ורגמ"ה ז"ל דע"י המליקה נימוסף זה קדושה
להכשירה ליפסל נטו"י כו' ונאמת קודם
מליקה בלא"ה לא שייך ליפסל נטומאה מחיים.
ועי' זה בשפ"א.

2. ספר יד בנימין

שם במשנה וכלינה. כתב נחמ"ט הא לא
נקט נמי וצ"ל היינו מטוס דמתני'
ר"ע היא דלקמן בגמ' עמו' ב', ולדידי'
הזאה מהני ליואל, ותמוה דהא מ"מ הכשר
נפסל לאכילה כדלעיל סופ"ק וא"כ שפיר שייך
למיתני הוכשר ליפסל צ"ל, וראיתי ב"אהנמ

3. רמב"ם הלכות מעילה פרק ב הלכה ו

חטאת בהמה ואשם וזבחי שלמי צבור מועלים בכולן משהוקדשו עד שיזרק הדם, נזרק הדם מועלין באימוריהן עד שיצאו לבית
הדשן, ואין מועלין בבשר, וכן חטאת העוף מועלין בה משהוקדשו עד שיזזה דמה. הוזה דמה אין בה מעילה. אבל אסור
ליהנות במוראתה ונוצתה והנהגה בהן אחר הזייה לא מעל.

4. רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ז

הלכה ו

חטאת העוף כיצד היתה נעשית, מולק אותה בקרן דרומית מערבית כמו שביארנו ויורד בצפורנו עד שיחתוך הסימנין
או רוב אחד מהן ואינו מבדיל הראש מן הגוף, ואם הבדיל פסל ולוקה שנאמר ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל,
ומזה מדמה על קיר המזבח למטה מאמצעו, ושירי הדם מתמצים על היסוד שנאמר והנשאר בדם ימצה על יסוד המזבח
מכלל שהתנינה על קיר שהשירין שלו מתמצין אל יסוד וזהו קיר התחתון.

הלכה ז

ומצוי דם חטאת העוף מעכב, ואין למזבח בה אלא דמה והשאר נאכל לזכרי כהונה כבשר חטאת הבהמה.

5. לחם משנה הלכות מעשה הקרבנות פרק ז הלכה ז

[ז] ומצוי דם חטאת העוף מעכב וכו'. תימה דבריש פ"ב דמעילה (דף ט' ב) גבי מתני' דחטאת העוף הוזה דמה שחייבים עליו
משום פיגול נותר וטמא ואין בה מעילה ואמרו שם דמ"ד מיצוי חטאת העוף מעכב תני במתני' מיצה דמה דדוקא המיצוי מפיך ליה
מידי מעילה ולא ההזאה ואם כן רבינו ז"ל דפסק כאן דמצוי חטאת העוף מעכב איך כתב בפ"ב מהל' מעילה שההזאה
מוציאה מידי מעילה שכתב שם הוזה דמה אין בה מעילה אבל אסור ליהנות וכו' והנהגה בהן אחר ההזאה מעל ואי אמרינן דאית
ליה לרבינו ז"ל דמ"ש בגמ' דתני שם מיצה לאו משום מעילה דבהזאה לחודיה נפיך מידי מעילה אפי' שהמצוי מעכב אלא משום
חיוב פגול ונותר וכו' קאמר דאין ראוי לחייבו אלא אחר מיצוי ורבינו ז"ל לא הוצרך לבאר גבי פגול ונותר דבעינן מיצוי מפני
שכתב בפ"ח מהל' פסולי המוקדשין זה הכלל כל דבר שיש לו מתירין אין חייבין עליו משום פגול ונותר וכו' עד שיקריבו
מתירין כהלכתן וכיון דכתב כאן דהמיצוי מעכב הרי ודאי שאין חייבים משום פיגול וכו' אלא אחר המיצוי דאם לא כן לא קרבו
מתירין כהלכתן ומכל מקום אפילו תאמר כן קשה דמנא ליה לרבינו ז"ל לחלק בכך כיון דבמתניתין תנינן מיצה נימא דמשום
מעילה נמי נקטיה כפשטא דמתניתין ואמאי דחיק אנפשיה לומר דמשום אינך נקטיה אבל מעילה בהזאה לחודיה נפיך מידי
מעילה:

והנה האחרונים ז"ל נסתפקו למ"ד מי"ו
 למטה"ע מעכב אי חשיב ההואה
 והמי"ו כשני מיני מתירים, או דחשיב הכל
 כמתיר אחד וכמו הזאת דחטאות הפנימיות
 דכולן מעכבין וכולן מתיר אחד הן, ו"בליקוטי
 הלכות" כ' להוכיח מדברי הגמ' לקמן בסמוך
 דף ע'. דמבאר דלמ"ד מי"ו חטה"ע מעכב
 מצי לפגל במי"ו לחוד והשתא אי חשיב ההואה
 והמי"ו כמתיר אחד והרי הזאה ודאי מעכב
 וא"כ האין מצי לפגל במי"ו לחוד הא קי"ל
 אין מפגלין במי"ו מתיר אלא ש"מ דחשיב כשני
 מיני מתירים, וכן הוכיח גם' "מקדש דוד"
 ח"א סי' ז' סוס"ק ה' יעו"ש, ולפי"ז קשה
 קצת לומר נכונות הרמב"ם דהלשון הזאה
 כולל נמי מי"ו כיון דשני סוגי מתירין ינהו,
 ואולם כבר כ' "בליקוטי הלכות" שם להעיר

ואפשר דהר"מ לשון המשנה נקט "הזה"
 והכוונה לאחר שכבר נגמר כל ההואה
 ונתמנה הדם, מיהו ל"ע דהא גמ' מבאר
 עכ"פ דלמ"ד מי"ו מעכב הני במתני' מי"ו
 והיינו שגורם כן להדיא במשנה א"כ מוכח
 דהלשון הזאה אינו נמשמע מי"ו כלל, שו"ר
 גם' "אבן האזל" פ"ז מהל' מעה"ק שכ'
 לפרש דהא דאמר גמ' "תני מי"ו" אין
 הכונה שגורם כן במשנה אלא רק מפרש כן,
 והציג מס' י"ד מלאכי" דכלל זה מפורש
 בדברי הראשונים ז"ל דהיי"ו דאמר גמ' "תני"
 אין הכוונה להגיה אלא לפרש.

קמ"ג) ח: גר"ח ז"ל הג"ל ע"י סימן הקודם, יישוב הסתירה ברמב"ם ע"ש ובסוף
 דבריו כתב תירוץ שני וז"ל אמנם אפשר לומר עוד, דלמ"ד מצוי מעכב גם
 לענין מעילה שייך למתני מיצה דמה, אף דעיקר המסקיע בשעתה מידי מעילה
 היא ההואה, ובגמרא הואה נגמרת עבודת הוריקה להיתר מעילה, מ"מ למ"ד
 מעכב, דין הכשר עבודה זו תלוי במצוי שאח"כ שאם מיצה אח"כ נמצא דההואה
 למפרע כשרה וכדינה היתה, ובשעתה נפקע מידי מעילה, אכן אם לא מיצה אח"כ
 נפסל ההואה למפרע ולא כיפרו הבעלים בההואה דהוה דינא דמצוי מעכב, שגם
 כפרת הבעלים מההואה תלוי בה ונפסלת למפרע, וממילא לא הותר הקרבן מידי
 מעילה, ונמצא דלמפרע לא פקע דין מעילה ע"י ההואה, ושפיר שייך למתני
 מיצה דמה גם לענין מעילה, אבל הרמב"ם דמיירי במעילה לחוד, ובקרבן הנוק
 והמתכשר כדינו, ורק מיירי לענין אימתי נפקע מיניה הדין מעילה, ומהו המפסקין
 המתירו מידי מעילה, שפיר כתב הוזה דמה, דהואה הדם הוא המפסקיע מידי
 מעילה דבה נגמרת עבודת הוריקה להיתר המעילה, ונהנה בין הזאה למצוי
 שאח"כ לא מעל וכמש"נ ע"כ. וריש מקשים עליו, דהנה למ"ד היתר שחיטה או
 היתר זריקה לא מציינו שאם יפסל אח"כ הקרבן, תהי' מעילה למפרע, אדרבה

מפורש להדיא בכמה דוכתי בגמ' דאף אם נפסל אח"כ כיון שכבר הי' היתר שוב
 אין מועילין, ומאי שנא מדינו של הגר"ח. [אבל ע' בקרן אורה בסוגיין ד"ה
 ולפי מש"כ התוס', דסובר דלמ"ד מצוי מעכב אף אי ס"ל היתר זריקה מ"מ
 בעינן שתתקיים בפועל הזאה כדי שיהי' מיקרי היתר מיצוי].
 וצ"ע בקושייתם דשאני כדינו של הגר"ח ד"בגמרא הזאה נגמרת הוריקה
 להיתר מעילה כ"י אכן אם לא מיצה אח"כ נפסל ההואה למפרע" דהיינו משום
 שחסר חלק הוייה המעכבת, ממילא אין כאן אף הוייה המתרת. משא"כ למ"ד
 דבעינן רק היתר שחיטה או היתר זריקה, דהיינו קבלה, כיון דעבודה זו יש
 בשלימות, לא איכפת לן מה שאין הוריקה ממש, כיון דאין ההיתר תלוי בעבודת
 זריקה אלא בעבודת השחיטה או הקבלה, והן נמצאות. וע' סימן הבא.